

Published on www.bilvavi.net

[Home](#) > ספר נפש החיים 002 שער א פרק ב אלוקים

ספר נפש החיים 002 שער א פרק ב אלוקים

נפק"מ מידיעת שם אלוקים

תמצית הפרק

תמצית פרק ב' שיהיה ברור בדעת, ועד כמה שנזכה גם למעשה:

הקב"ה ברא את האדם בצלם אלוקים. אלוקים פירושו בעל הכוחות כולם. הכוונה לא שהכוחות נמצאים אצלו ויש לו את כל הכוחות אלא הכוונה שכל הכוחות שיש כאן הם כוחותיו שלו [א"כ אין הגדרת הדבר רק שאני מקבל את הכח ממנו ית"ש, אלא ההגדרה היא שכל הכוחות שנמצאים בתוכי הם שייכים לו. כדוגמא לאדם שיש בביתו מיליון דולר אבל הם רק פיקדון, הם לא שלו. (זה מידת הענוה, אבל לא כמו שתופסים היום "יש לי, רק אני עניו" אלא הכוונה "אין לי, לכן אני עניו". זה דייקא מתגלה במשה רבנו "משה ידבר והאלוקים יענוו בקול" אז כאשר הוא מדבר הוא מכיר ששכינה מדברת מתוך גרונו)]. ברגע שאני מבין שכל הכוחות שיש כאן הם כוחותיו שלו אז ממילא כל מה שאני רואה בבריאה זה רק את הכח של ה' ית"ש. ובלשון ברורה- הכוחות שה' ית' ברא זה לא שהוא פעם ברא כוחות והכוחות האלה נמשכים תמיד, אלא הכוחות תלויים ברצונו, ובלשון ברורה יותר 'קיימים ברצונו'. אז בעצם כל כח שיש בעולם פנימיותו רצון וחיצוניותו כח. בשעה שאני רואה את כל הכוחות כולם אני מכיר שהם של השי"ת ופנימיות כולם הם רצונו ית"ש, כאשר אדם כח מביט ומרגיש את מציאות החיים הוא מכיר בבריאה רק כוחות של הבורא שבהם נגלים רצונו. "כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים" כלומר כאשר רואים בכל דבר בבריאה את כח הבורא ית"ש אנחנו בעצם קשורים ודבוקים במציאותו ית"ש. כאשר הדברים יהיו ברורים בדעת ומוחשים בלב אז האדם דבוק בבורא עולם בכל המעת לעת שזו תכלית כל הבריאה כולה.

אמנם להבין ענין אומרו בצלם אלקים דיקא. ולא שם אחר. כי שם אלקים ידוע פירושו שהוא מורה שהוא ית"ש בעל הכחות כולם כמ"ש בטור א"ח סימן ה'.

ביאור שם אלוקים בכללות, הגדרתו הוא תקיף ובעל היכולות ובעל הכוחות כולם, ההבנה הפשוטה ביותר- שכל כח שאנחנו מכירים יש גם לו, כלומר כל כח שקיים בנבראים בודאי ובהכרח שלבורא ית"ש יש אותו. זו ההבנה הפשוטה, לפי זה הידיעה הזו היא אמנם חלק מחלקי האמונה שלנו, אבל זה לא נוגע לעבודה היומיומית שלנו. לפי ההבנה השטחית הזאת, אין לנו נפק"מ מה ההבנה של שם אלוקים, כמו שעכשיו אין לי נפק"מ בהלכות חנוכה על אף שזה הלכות אמת.

כאן נפה"ח בא להסביר בס"ד שידיעת שם אלוקים זה לא רק שהוא ית' אלוקים, אלא הגילוי של זה חל עלינו מכיוון ש"בצלם אלוקים עשה את האדם". כמו שיש לאדם נפק"מ שיש לו ידיים, ועוד יותר נפק"מ שיש לו כלי הנשימה שהרי תמיד משתמש איתם. הנפה"ח בא להאריך ולבאר כאן ששם אלוקים היא בעצם תפיסה של חיות יומיומית, נראה איך זה חל ואיפה זה נפק"מ למעשה בחיים שלנו.

וענין מה שהוא יתברך נקרא בעל הכחות, כי לא כמדת ב"ו מדת הקב"ה. כי האדם כשבונה בנין דרך משל מעץ. אין הבונה בורא וממציא אז מכחו העץ רק שלוקח עצים שכבר נבראו ומסדרם בבניין. ואחר שכבר סדרם לפי רצונו עם שכחו הוסר ונסתלק מהם עכ"ז הבנין קיים.

לכאורה השמיים שיש עכשיו זה אותם שמיים שהקב"ה ברא לפני כששת אלפים שנה, כשאני עכשיו מסתכל על השמים ורוצה להכיר את בוראי "שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה", איך אני רואה שהקב"ה ברא את השמיים? ההבנה השטחית היא כי לפני ששת אלפים שנה הוא ברא אותם, אז אני רואה את הבורא כדבר שהיה פעם ולא עומד כאן ועכשיו. כאן נפה"ח בא לומר שהדברים כלל אינם כן. לא כבשר ודם שיוצר יש מיש, הוא ית"ש בורא יש מאין בכוחו בלתי תכלית, כל יום וכל רגע ממש. כאשר אדם בנה תיבה מעץ, היא עומדת עכשיו מכח מה שהוא בנה, עכשיו לו יצויר שהבונה כבר אינו רוצה שהתיבה תתקיים כל מה שיכול זה רק לשבור, שינוי רצונו לא משנה במה שבנה לפני כן.

אבל הוא ית"ש כמו בעת בריאת העולמות כולם בראם והמציאם הוא יתברך יש מאין בכחו הבלתי תכלית, כן מאז כל יום וכל רגע ממש כל כח מציאותם וסדרם וקיומם, תלוי רק במה שהוא ית"ש משפיע בהם ברצונו יתברך כל רגע כח ושפעת אור חדש.

בורא עולם, ברא למשל שמים, מה שמקיים הרגע את השמיים זה רצונו! כאשר האדם בנה תיבה מה שמקיימה זה פעולתו, אך אצל בורא עולם הרצון הוא הקיום של הבריאה. לפי זה ראשית כל ברור ומוכן שהרצון מתחדש בכל רגע, הרי הוא לא מתמשך, אם אתמול רציתי משהו זה לא אומר שגם היום, יכול להיות שכמו שאתמול רציתי אז גם היום אבל זה רצון של היום. אז לפי זה מה שהשמיים קיימים אתמול ומה שקיימים היום זה לא אותו כח.

ואלו היה הוא ית' מסלק מהם כח השפעתו אף רגע אחת

כלומר שהוא לא היה רוצה כביכול

כרגע היו כולם לאפס ותהו

לא כי אם הוא לא רוצה אז כמו שהוא אמר יהי רקיע אז יגיד לא יהי רקיע, אלא פשוט מפסיק לרצות.

נתבונן בדברים. מאי נפק"מ אם מה שקיים, זה מכח פעולה של הבורא או מכח רצונו? ודאי שיש כאן נידון נכון בדברי תורה, אבל לכאורה זה שאלה פילוסופית שזה לא אמור להיות נפק"מ לנו. כשאנחנו מגדירים שהקב"ה מקיים את העולם במעשה-אז כשאני רואה עכשיו שמים אני רואה לפני מעשה אצבעות ה' כביכול "ימיני טפחה שמים" נגלה לי מהקב"ה מעשיו, אם אני אומר שדיבורו מקיים את הדבר- אז אני רואה לפני את דיבורו, אם אני אומר שמה שמקיים את שמיים הוא רצונו- אז לנגד עיני אני רואה את רצונו. לפי מה שאמרנו שכל הבריאה כולה נבראה ברצונו וזה מה שמקיימה בכל רגע אז בכל דבר שאני מסתכל אני רואה את רצונו.

כאן יש חיבור עמוק בין האדם לבורא, החיבור הכי פנימי הוא כשאני מתחבר לרצון, בפשטות מבינים שרצון ה' מתגלה רק בתורה, אבל במשך היום שהאדם מתעסק בחפצי עולם לא, הנפה"ח בא לחדד נקודה יסודית ועצומה מאוד ונפק"מ ליום יום שעה שעה. לולי דבריו בשעה שאני רואה שולחן זה שולחן ולא רצונו, אני רק מגדיר שאם לא היה רוצה אז השולחן לא היה מתקיים, אבל לדברי נפה"ח כל היום מתגלה לאדם דבר אחד, וזה רצונו ית'. לאחר שהבננו שזה מה שצריך לראות, עכשיו בא נבין איך באמת אפשר לראות את זה.

לראות בכל דבר את רצון ה'

האדם נברא בצלם אלוקים, הקב"ה ברא בנו כח שנקרא רצון. בהבנה פשוטה עם הרצון שהוא נתן אנחנו צריכים לעשות את רצונו, אבל לא זהו עומק הסוגיא, אלא בדקות יותר ההגדרה שאני צריך לגלות מכח רצוני את רצונו, לא רק לעשות את

רצונו אלא אני צריך לרצות את רצונו, אבל עבודת האדם כלשון התנא באבות "עשה רצונך כרצונו" עיקר העבודה היא לרצות את רצונו ואז רצוני הופך להיות מראה לרצון הבורא ית' שמו ואז אני רואה בכל בדבר את רצונו. כאשר האדם יודע בדעת מה הוא רצון ה' אבל בליבו רוצה את רצונות עצמו- אז אינו יכול לראות בכל דבר את רצונו ית"ש כי האדם רואה דרך משקפי הלב של עצמו, בשעה שמסתכל בעיניים רואה את רצון עצמו, זה שיבטל את רצונו זה לא עוזר, בשעה שמבטל רצונו מפני רצון הבורא אז ליבו נעשה טהור ונקי עכשיו רואה את רצון ה'. זה סוד אסתכל באורייתא וברא עלמא ואז גם בעלמא מתגלה תורה שזה רצון ה'.

לפי זה "בעל כל הכוחות כולם" זה לא רק כמו ההבנה הפשוטה שאצלו יש את כל הכוחות כולם, אבל כשאני רואה עכשיו חפץ אני מגדיר אותו שיש כאן כח אלא שגם לבורא עולם יש כזה כח, בדיוק על זה נפש החיים בא להפקיע באופן מוחלט. בעל הכוחות כולם- כלומר שכל כח שאני רואה לנגד עיני זה רק כח ה', גם בשעה שנתן לי את הכח מה שמקיימו זה ה', בעל הכוחות כולם מגדיר שכל כח שאתה רואה לנגד עיניך זה הכח שלו. צריך להבין ברור, נפק"מ עצומה.

וכמו שיסדו אנשי כנה"ג המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית היינו תמיד ממש כל עת ורגע וראייתם מפורשת כאמור לעושה אורים גדולים שלא אמר עשה אלא עושה:

כיוון שכל הקיום תלוי ברצונו נמצא שבכל רגע ורגע הדבר מתחדש מרצונו, א"כ שיהיה ברור. התברר לנו שני יסודות ברורים, כל דבר בבריאה לא שהוא תלוי רק אם הקב"ה רוצה, אלא מה שמקיים אותו בפועל זה רצונו (כמשל לאדם שיש לו קשיי נשימה ומחברים לו מכשיר). פועל יוצא של הדברים שבכל דבר שבבריאה אני צריך לראות רק את רצונו ית"ש, פועל יוצא נוסף של ההבנה הוא שהקב"ה בל הכוחות כולם וכל כח שאני רואה בבריאה זה נקרא כוחו שלו ולא שלנו, כי קיומו הוא ברצון. זה תמצית הדברים עד השתא.

התחדשות העולם במוחש

עכשיו מתייחס לבעיה הקשה, שכל הדברים שנתבארו יכולים אולי במושכל של האדם להתקבל כאמת, אבל במוחש זה לא כך, את כל הבריאה אני רואה כמציאות מתמשכת ורצופה, אותם שמים אותם ארץ. צריך ראשית לעמוד על הסתירה אח"כ על בירורה ולאחר מכן איך מכילים בנפש את ההבנה של הדברים:

הגהה: ואף שאין חידוש ניכר לעין. אמנם הד' יסודין עלאין דאינון השרשין קדמאין ואבהן דכולא כנזכר בזוהר וארא כ"ג ע"ב. שהם שרש כל מעשה בראשית ופנימיות כולם. והם ד' אותיות הוי"ה ב"ה. התמזגותם והרכבתם כל עת ורגע בשרש שרשם אינו מושג כלל והוא ית"ש מחדשם כל רגע לפי רצונו.

כל דבר בבריאה בנוי כמו שידוע מאוד מד' יסודות, אש רוח מים אפר. אמנם בעין הרואה נראה שהמציאות מתמשכת, אבל באמת בעומק הקב"ה מחדש בכל רגע את ארבעת היסודות ומחדש את ההתמזגות של כל הד' יסודות. בלשון פשוטה, כל אחד מאיתנו בנוי מארבעת היסודות, ומה שטבעי בני האדם שונים זה מפני שאופן המיזוג של כל נפש ונפש אינו שווה, (מי שכח האש יותר חזק הוא נוטה יותר לכעס, מי שכח הרוח יותר חזק נוטה לדברים בטלים, מי שכח המים יותר חזק נוטה יותר לתאוה, מי שישוד העפר יותר חזק נוטה יותר לעצבות ושפלות ועצלות, כדברי ר"ח ויטאל). דעותיהם של זקנים משתנות, בהגדרה עמוקה ההרכבה של היסודות של הצעיר ושל הזקן היא לא אותה הרכבה אף שזה אותו גוף, ההרכבה משתנה כל שעה אלף שמונים השתנויות (כבר הרמב"ם מביא שיש אלף ושמונים חלקי השעה).

וענין התמזגותם כל רגע הם התתר"ף צרופי השם ב"ה על פי השתנות נקודותיהם תתר"ף רגעי השעה וכן משתנים עוד כל שעה לצרופיה אחרים

וגם אין מדת יום שוה למדת לילה לא כל יום דומה לחבירו שלפניו ואחריו כלל. ז"ש המחדש כו' מעשה בראשית דיקא:

ניתן דוגמא, אדם לפעמים עומד לרגע אחד ורוצה משהו, אחרי חצי שעה הוא מרגיש שהרצון נחלש, לפעמים יש לזה סיבה ברורה (למשל: הוא רצה ללכת למקום פלוני ובסוף אמרו לו שהסגו), אבל לפעמים זה פתאום בלי סיבה מובנת, אדם צמא, רעב, עייף אחרי כמה זמן פתאום מרגיש פחות. יש כאן סיבה שורשית עמוקה מאוד, אילו אדם היה מרגיש את עצמו בכל רגע- הוא היה מרגיש בכל רגע משהו אחר, אלא שזה קורה כל כך מהר שאדם לא מרגיש את השינוי אלא רק את התולדה של זה, להרגיש את הדקויות של התתר"ף זה מדרגה גבוהה.

האדם תופס את עצמו שהוא בדיוק אותו דבר ורק ההרגשות שלו השתנו, כאן ננסה קצת להסביר בהרחבה. האדם מורכב מגוף ונפש, שאלה יסודית מאוד מאוד אם האדם מזהה את עצמו עם הגוף או עם הנפש, כאשר מזהה עצמו עם הגוף הוא מזהה את עצמו כמציאות מתמשכת, ודאי שהגוף משתנה אבל אדם פשוט שלא לומד באונברסיטה הוא חושב שהוא אותו בן אדם ושום דבר לא השתנה, אבל כאשר האדם מזהה את עצמו עם הנפש, כל הזמן הוא תופס שהוא כמציאות מתחדשת.

צריך להבין שיש כאן שתי תפיסות, אם אדם קורא את נפה"ח וקובל את המושכלות לאמיתם וכשהספר נסגר גם הנפש שלו נסגרת יחד עם הספר וספק אם נפתחה בכלל, נו יש לו קצת ידיעות זה מרחיב את נפשו קצת מקטנות המוחין אבל זה לא מועיל הרבה, הנפה"ח כל יסודו נבנה שהדברים יהיו "יודעת היום והשבות אל לבבך", שהדברים יהיו חיים למעשה. כל זמן שאדם חי בתפיסת גוף, הדברים האלו רחוקים ובלשון מאוד פשוטה הם בדיוק הפוכים ממנו, אבל אדם שחי חיי תורה שמביאים אותו לנשמה לנפש הפנימית אז הוא חי את הנפש שכל הזמן מתחדשת. הסיבה שבני אדם מחפשים כל הזמן ריגושים היא כי הם חיים את הגוף והגוף משעמם אז הם רוצים איזה משהו מעניין, כי הם חיים במקום שאין בו חידוש, אך אדם שחי חיי נפש אז כל מציאותו היא חידוש.

[במאמר מוסגר: מי שמגיע לכמויות של חידושים מאוד גבוהים זה עלול לשבש את דעתו, רמת החידוש צריכה להתאים לכלים של הדבר, גם חידושי תורה אם אדם מחדש ומחדש מעבר לכוחותיו זה גם לא ראוי, אבל זה בעיה שלא קיימת אצל רוב בני אדם, כרגע לכאורה אין טעם להאריך בה]

ההתמזגות בכל רגע ובכל שעה קיימת בכל אחד. להרגיש בשלימות זה מדרגה מאוד גבוהה, אבל לא להרגיש בכלל זה לא יכול להיות, אלא שעל דרך כלל כשהאדם מרגיש את שינויי נפשו הוא חושב שזה חולשות או השתנות ושום סדר ותהליך אין כאן, אז אין בזה נפק"מ אבל אדם שהוא בבחינת עולה תמיד זה כל הזמן שינויים של עלייה, יש לו נפק"מ עצומה כל רגע. ודאי שלכולם יש נפילות אבל התהליך שלו תמיד עולה, זה נקרא חיי אמת "בצלם אלוקים עשה את האדם" שהוא חי חיי נפש התחדשות של עלייה, מה שהקב"ה מחדש בכל יום הוא נטע בנו ונותן לנו כח כל יום להיות בריאה חדשה וכמו שבתחיית המתים זה בריאה יותר טובה מהקודמת זה כח החיים שיש לנפש היהודית כל הזמן לעלות.

וזהו שנקרא הוא ית"ש האלקים בעל הכחות כולם. שכל כח פרטי הנמצא בכל העולמות. הכל הוא ית"ש הבעל כח שלהם שמשפיע בהם הכח וגבורה כל רגע ותלויים בידו תמיד לשנותם ולסדרם כרצונו ית':

עד כאן יתבארו הדברים בס"ד שהנפש של האדם צריכה להיות מחודשת תמיד, זה נקרא בצלם אלוקים עשה את האדם, שמחדש תמיד, וכל הכוחות שיש לי הם תמיד מתחדשים, וכאשר אני מכיר שהם מתחדשים הם שייכים לקב"ה, זה נקרא "קדוש בתוך מעיו", שאני מכיר שכולי כל רגע מתחדש בכח של הקב"ה כשהאדם מרגיש את זה הוא הופך להיות כולו אלוקות. ומצד כך מה שהאדם צלם אלוקים זה לא הגדרה מופשטת אלא הגדרה חושית מעשית בכל רגע, כשהקב"ה ברא אותי בצלם אלוקים הכוונה שכח האלוקי שלו נמצא בי, כל כוחות שבי הם כוחותיו, והוא נמצא בתוכי.

הגהה: ואף שהוא שם משותף לכל בעל כח שנמצא בעולם. וכל שרי מעלה ומטה נקראים אלקים. כמ"ש אלהי העמים. כי כל העמים ילכו איש בשם אלהיו. ועי' זוהר ויקרא ח' ע"א ובפ' בלק ר"ח א' בענין ויבא אלקים דכתיב

באבימלך ולבן ובלעם פי' השר שלו. כי הם ממונים עליהם להנהיגם. וכן דייני מטה נקראים אלקים ובסבא צ"ו א' ושמא חד מכל שאר שמהן וכו' ע"ש.

כלומר שם אלוקים הגדרתו בעצם כח, הקב"ה נקרא אלוקי האלוהים כלומר שכל הכוחות כולם הם מהבורא ית' שמו, ומי שמגדיר עצמו לאלוהים (כפרעה) הכוונה שמייחס את הכוחות לעצמו, כוחי עשה לי את החייל הזה, (כמו האלה שאומרים "אני עשיתי והיה סייעתא דשמיא").

אמנם כולם אין הכח שלהם מעצמם רק ממה שקבע בהם הוא ית' כח וגבורה להיות מושלים וכו' לכן נקרא הוא ית'ש 'אלקי האלהים' וכן כתיב כי גדול ה' מכל האלהים. השתחוו לו כל אלהים. וגם העובדי כוכבים קוראים אותו יתברך אלהא דאלהין ולכן נקראים אלהים אחרים ר"ל שאין הכח שלהם מעצמם

אחרים כלומר שכוחם בא ממקום אחר

רק מכח הגבוה ממנו והגבוה ממושך ג"כ כחו מהכח שעליו עד הבעל כח האמיתי של כולם הוא ית'ש ולכן נאמר (ירמיה י"א) וה' אלקים אמת. שהוא הבעל כח האמיתי של כולם שכולם מקבלים כחם ממנו ית'ש ז"ש ויפלו על פניהם ויאמרו ה' הוא האלהים:

אין כאן החלשה כי הוא זה בכח הבחירה של האדם, אלא עד הנקודה האחרונה כל הכוחות הם שלו ית'.

- [נפש החיים שער א](#) [1]

Source: <http://bilvavi.net/shiur-002-שעראפרקבאלוקים>

Links

[1] <http://bilvavi.net/nefesh.hachaim.alef>